

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

AAMBINDER

Elke zondag open [p.4]
Koopzondag: een achterhoedegevecht?

Gereformeerde Gemeente Barendrecht

13/08/2015
jaargang 93

nr **45**

In het najaar van 1925 ontstaat er in Rotterdam-Zuid een afdeling van de Gereformeerde Gemeente te Rotterdam-Centrum. Drie jaar later verenigt deze afdeling zich met de in 1894 geïnstitueerde Kruisgemeente van Charlois en betreft ze een nieuw kerkgebouw aan het Mijnsherenplein. In 1935 en 1952 wordt dit kerkgebouw verder uitgebreid. In 1988 wordt het

aantal zitplaatsen echter met meer dan de helft teruggebracht. In 2004 verhuist de gemeente van Rotterdam-Zuid naar Barendrecht, waar tijdelijk de Christelijke Gereformeerde Kerk mag worden gebruikt. Op 17 april 2007 neemt ds. L. Terlouw het huidige kerkgebouw in gebruik. Momenteel is de gemeente vacant. Het aantal leden en doopleden bedraagt 792.

Een onderzoekende vraag

Elia heeft een moeilijke weg achter zich liggen. Eens stond hij op de hoogte van het geloof op de Karmel. Het was duidelijk voor hem dat de God van Israël de levende God was. Zou Elia in die geloofskracht verder leven? Dat kan de verwachting van het hart van Gods kinderen zijn. Als het dierbare geloof beoefend mag worden, kan wel eens worden gedacht dat het nooit meer veranderd.

En het geschiedde, als Elia dat hoorde, dat hij zijn aangezicht bewond met zijn mantel, en uitging, en stond in den ingang der spelonk. En ziet, een stem kwam tot hem, die zeide: Wat maakt gij hier, Elia?

1 Koningen 19:13

Ds. C. Neele,
Portugaal

De praktijk blijkt echter vaak zo anders. Juist als de Heere goed geweest is, zit de duivel niet stil. Hij gaat zijn vurige pijlen aanleggen om het hart te benauwen. Waarom? Omdat hij het niet kan verdragen dat God de eer krijgt. Elia kreeg ook met die helse aanslagen te maken. De duivel gebruikte het middel van de goddeloze koningin Izebel. En Elia sloeg op de vlucht. Onder de jeneverboom vroeg hij aan de Heere of hij mocht sterven. De Heere heeft hem antwoord gegeven door versterkend voedsel te schenken. O, de Heere laat Zijn volk niet eindeloos in het verdriet. Hij kent hun weg door de woestijn van het leven. Hij schenkt versterkend voedsel voor de ziel door de prediking van het Woord. Ook door de bediening van de sacramenten. Dan worden ze gewezen op Hem Die in de aanslagen van de vorst der duisternis is geweest. Hij heeft de overwinning behaald. En nu mag een volk in de woestijn

in de overwinning van Hem delen. Wat een wonder als de Heere daar persoonlijk licht over geeft. Dan word je gesterkt. Elia mocht het ervaren. Door de kracht van het voedsel reisde hij veertig dagen en nachten door de woestijn naar de berg Horeb. Daar zocht hij een spelonk op. Toen waande hij zich veilig voor Izebel. Niemand zou hem in dit woeste gebergte kunnen vinden. Ten minste, dat dacht hij. Maar daar zocht de Heere hem op. De Heere weet mensen wel te vinden. Leeft u ook in dat besef? Is dat tot troost of schrik? Hij zocht Elia op en ging tegen hem spreken. Het was ten diepste Christus die tegen hem sprak. Dat is een les. Na bemoediging en vertroosting gaat

Nader onderwijs uit Hem te mogen ontvangen. Dan is er een volgen, dicht achter de Herder aan.

In dit nummer

4 Elke zondag open

6 Vrienden van Samuel Rutherford [5]

7 Psalm 90 vanuit de toren [1]

- 2** Een onderzoekende vraag
- 3** Meelezen in het schatboek [31]
- 5** Even maar...
- 8** Smijtegelt, zijn sporen in Middelburg [2]
- 9** De taal der bevinding [11]
- 10** Sabbatsrust op zondag [11]
- 11** Boekennieuws
- 11** Kerknieuws
- 11** Berichten
- 12** Kerkdiensten

Christus verder onderwijzen. Is dat niet noodzakelijk? Hij heeft Zelf gezegd: 'Zonder Mij kunt gij niets doen'. Om dan met Hem te mogen leven. Nader onderwijs uit Hem te mogen ontvangen. Dan is er een volgen, dicht achter de Herder aan. Maar toen stelde die Herder aan Elia een vraag. Een onderzoekende vraag: 'Wat maakt gij hier Elia?' Hoe is het nu met u? Deze vraag komt ook tot ons. Hoe is het met u op reis naar de eeuwigheid? Kunt u al voor God verschijnen? Is er kennis van uw eigen zondaarsleven? Heeft u wel eens de vertroosting uit Gods heilig-

Het Schatboek [31]

**LAAT GEEN VREES U ERVAN
WEERHOUDEN OM TEGEN
GOD TE ZEGGEN WAT U TOT
HEM TE ZEGGEN HEBT.**

MATTHEW HENRY

dom ervaren? Is er licht in uw leven over de gezegende Zaligmaker geweest? Toch vroeg de Heere niet aan Elia hoe het geweest was in zijn leven. Nee, Hij vroeg hoe het op dat moment was. Dat is de vraag die nu tot ons komt. Hoe is het nu met u? Elia had veel weldaden in het verleden ontvangen. De Heere had verschillende

De Heere vraagt om antwoord in ons leven. Een antwoord op de prediking van het Woord van God. De Heere vraagt een eerlijk antwoord.

keren tegen hem gesproken. Op een wonderlijke wijze had de Heere hem in de woestijn versterkt. Misschien mag u daar ook wel van spreken. Maar dan zegt de Heere: Hoe is het nu met u, na al hetgeen wat Ik heb gegeven?

De Heere vroeg aan Elia: Wat doet u hier eigenlijk? Bent u hier bij Horeb tot eer van Mijn Naam? Wat doet u hier, zover verwijderd van het land waar u uw ambtelijke plicht moet vervullen? De Heere vraagt om antwoord in ons leven. Een antwoord op de prediking van het Woord van God. De Heere vraagt een eerlijk antwoord. Nu kunnen we zo'n antwoord van nature niet geven. Want de Heere vraagt een antwoord tot eer van Zijn Naam. Wat een wonder als we door genade ons hart voor de Heere mogen openleggen. Zoals de dichter van Psalm 119: 'Gij weet mijn weg, en hoe mijn wandel is. 'k Wil niets daarvan voor U, mijn God, verhelen'. Dan zal de Heere antwoorden en de weg wijzen voor de toekomst.

**Zondag 28:
Van het Heilig
Avondmaal
onzes Heeren**

Het uiterlijk teken

Het uiterlijk teken dat Christus in het gebruik van het Heilig Avondmaal heeft ingesteld is tweeledig: gewoon brood en wijn als teken van Christus als volkomen spijs en drank voor de ziel. De dienaren van het Goddelijke Woord moeten deze elementen nemen, zegenen en uitdelen.

De elementen moeten worden uitgedeeld aan alle gelovigen die samen gekomen zijn, en aan een ieder in het bijzonder. Het brood moet gebroken uitgedeeld worden. Dit ziet op het bittere lijden van Christus, hoe Zijn lichaam door pijnen gebroken is. De wijn wordt in de beker uitgegoten. Degenen die het Heilig Avondmaal genieten, zullen, nadat zij zichzelf terecht beproefd en behoorlijk voorbereid zullen hebben, het gebroken brood in de hand ontvangen en met de mond eten en de wijn, die in de beker uitgegoten is, nemen en drinken.

De geestelijke zaak

Door het brood wordt het lichaam van Christus betekend en door de wijn Zijn bloed. Het ziet op alle weldaden die Christus verkregen heeft voor Zijn Kerk, toen Hij Zijn lichaam tot een zoenoffer aan het kruis opgeofferd heeft en Zijn bloed gestort heeft tot in de dood. De weldaden zijn vergeving der zonden, het eeuwige leven en vereniging met Christus door de Heilige Geest, door Wie wij eeuwig leven en geregeerd worden.

Zoals de dienaars, als vertegenwoordigers van Christus, deze tekenen nemen en tot dit gebruik afzonderen, zo is Christus uit de mensen genomen en van Zijn Vader tot een Spijze voor de ziel, geordineerd en gezonden. Het zegenen ziet op Christus Die als Hogepriester moet voorbidden en door lijden als het ware is toe bereid. Het uitdelen ziet op Christus Die met al Zijn weldaden geschonken wordt aan alle boetvaardige en gelovige zondaars. Het breken van het brood wijst op het lichaam van Christus dat aan het kruis gebroken is, waardoor ziel en lichaam op gewelddadige wijze van elkaar gescheiden en gescheurd zijn. Wanneer zij de wijn in de beker uitstorten toont dit hoe Zijn bloed vergoten is, waarop de dood gevolgd is. Zonder deze bloedstorting was er geen vergeving van zonden.

De avondmaalgangers

Met het nemen van het brood en de wijn wordt betekend dat, zal Christus ons ten nutte komen, wij Hem als onze Zaligmaker moeten aannemen. Het drinken van het brood en de wijn ziet op de onderhouding, voeding en sterking van de ziel. Het verkrijgen van de weldaden van Christus door het geloof, wordt zeer gepast vergeleken bij eten en drinken. Zoals honger en dorst het lichaam een gevoel geven van pijnlijk gebrek aan spijs en drank, zo wordt ook tot een waar geloof vereist kennis van onze ellende, zonde en gebrek en hartelijke droefheid en smart, waarop de dood zou moeten volgen als we met geestelijke spijs en drank niet verkwikt werden. Het geeft ook een grote begeerte naar deze spijs en drank, het lichaam en bloed van Christus, tot onze verlossing te verkrijgen. Het is het lichaam en bloed van Christus dat is toe bereid, omdat Hij aan het kruis door het vuur van Gods toorn is heen gegaan.

Christus wordt zo door de hand van het geloof aangegrepen en met de mond van het geloof als het ware gegeten. Hij wordt zodanig toegeëigend dat wij van Hem niet afwijken, maar dat Hij in ons en wij in Hem blijven, en door Zijn Geest één met Hem, en van Zijn vlees en van Zijn benen worden.

Uit: Zondag 28;
HET SCHATBOEK,
Z. Ursinus, deel 2;
Gebr. Koster,
Barneveld 2014

Elke zondag open

Dat de winkels op zondag open zijn, is tegenwoordig helaas niets bijzonders meer. Eerder is het opvallend wanneer ze op de dag des Heeren hun deuren gesloten houden. Ook in een aantal vanouds orthodoxe plaatsen (denk aan Ede) is de zondag, althans voor een deel, vrijgegeven voor de commercie.

C.S.L. Janse,
Apeldoorn

Daar zullen onze mensen niet aan meedoen. Hopelijk kunnen we daar van uitgaan. Maar het is ook van belang om door de week je inkopen zoveel mogelijk te doen bij zaken die op zondag gesloten blijven. Door de koopzondagen is hun concurrentiepositie immers moeilijker geworden.

Gemeentelijke kwestie

Voorheen hadden we landelijke wetgeving inzake de winkelsluiting. Een paar jaar geleden werd de beslissing over de openstelling op zondag in handen gegeven van de gemeenten. Vandaar dat na de gemeenteraadsverkiezingen van vorig jaar bij de onderhandelingen over de vorming van een college van B en W, de kwestie van de zondagsopenstelling van winkels in een aantal gemeenten een belangrijk punt was. Was dat een vrije kwestie of maakten de

*Zeven dagen,
24 uur open,
nooit rust meer.*

collegepartijen daarover met elkaar een bindende afspraak?

In het laatste geval was het denkbaar dat, terwijl de meerderheid van de raad eigenlijk voorstander was van winkelen op zondag, de in het college vertegenwoordigde partijen met elkaar afspraken daar niet toe over te gaan. Anders zouden SGP en ChristenUnie niet tot het college willen toetreden.

Maar het kwam ook voor dat deze partijen tot het college toetraden, terwijl in de betreffende gemeente de zondag, althans voor een deel, werd vrijgegeven voor de commercie. Dat geeft te denken. Het gaat hier toch om een zaak van grote principiële waarde.

Uiteraard zijn er in de gemeentelijke politiek meer zaken van belang. Maar als de SGP een wethouder levert, moet dat ook op principeel gevoelige punten in het gemeentelijk beleid tot uitdrukking komen. Het moet verschil maken. Anders heeft die wethouderspost geen zin.

Achterhoedegevecht

Is hier echter niet sprake van een achterhoedegevecht? Van een strijd die met uitzondering van Staphorst en nog een paar uitgesproken kerkelijke gemeenten, toch niet te winnen is? Inderdaad hebben we te maken met sterke krachten in de verkeerde richting. Met een ontwikkeling die moeilijk terug te draaien is.

Maar onze opstelling ten opzichte van allerlei zaken mag niet alleen bepaald worden door de vraag of er veel kans is op succes. Of er op korte termijn een duidelijke overwinning te behalen is. Doorlaggevend moet zijn of de Naam en de zaak des Heeren in het geding zijn. Dat is hier duidelijk het geval. Het vierde gebod luidt immers: 'Gedenk de sabbatdag, dat jij die heiligt'. Dat geldt niet alleen voor kerkgangers. 'Geef dat wij en alle mensen onze eigen wil verzaken en Uw wil, die alleen goed is, zonder enig tegenspreken gehoorzaam zijn' (Heid. Cat. vr. 124). Koopzondagen zetten onmiskenbaar een stempel op het publieke leven. Waar de winkels vroeger (op enkele uitzonderingen na) op zondag dicht waren, trekken winkelcentra nu drommen kopers. Op die manier wordt de zondag steeds meer een vervolg van de zaterdag. Het besef dat de zondag

Respectvol

Gods dag is of toch in ieder geval een bijzondere dag, gaat meer en meer verloren. De komst van grote groepen moslims naar ons land is hier uiteraard van invloed geweest. De zondag heeft voor hen geen religieuze betekenis. Maar een veel en veel groter effect heeft de omvangrijke secularisatie. Er gaan steeds minder mensen naar de kerk. Politiek vertaalt zich dat met name in de teruggang van het CDA. Daardoor is de christelijke meerderheid in veel gemeenteraden verloren gegaan.

Daarbij komt dat rooms-katholieken vanouds makkelijk denken over de zondag. Een bezoek aan de mis, het café en de supermarkt botsen in hun geloofsbeleving niet met elkaar. Trouwens, ook veel protestanten die dan nog wel elke zondag of om de andere zondag een keer naar de kerk gaan, hebben ruime opvattingen over de zondagsheiliging. Er kan bij hen heel wat mee door. Helaas wel.

Collectieve rustdag

Ongetwijfeld zijn er ook buiten de kring van de trouwe kerkgangers veel mensen die wel behoefte hebben aan een gemeenschappelijke vrije dag in de week. Een collectief rustmoment in een gejaagde wereld. Een dag waarop bijna iedereen vrij heeft en die men gezamenlijk voor sociale en recreatieve doeleinden kan besteden: bezoek aan vrienden en familie, sport, strand of wat dan ook. Nu wordt in Deuteronomium het vierde gebod inderdaad verbonden met het verschaffen van rust voor hen die hard moesten werken (Deut. 5:14-15). Die sociale functie van de zondag mag zeker aangevoerd worden in allerlei politieke discussies over zondagsarbeid. Wellicht dat men daardoor ook niet-christenen weet mee te krijgen.

Maar we moeten daarbij niet de indruk wekken dat het er vooral om gaat dat mensen zondags vrij hebben om vervolgens die dag naar eigen inzichten te kunnen besteden. Op zondag hoort de kerkgang centraal te staan. Zondags (en door de week) gaat het er om dat wij van al onze boze werken rusten (Heid. Cat. vr. 103). Zo bekeken staan kerkgangers en niet-kerkgangers schuldig aan het vierde gebod van Gods heilige wet.

In de dertiger jaren van de vorige eeuw heeft ds. G. H. Kersten een scherpe pennensrijd moeten voeren over de verbondsleer. Een wezenlijk onderwerp! Hij doorzag op een bijna profetische manier wat er hierbij op het spel stond: de vastheid van Gods verkiezend welbehagen in Christus Jezus als het enige fundament van zalig worden, 'voor alle verkorenen, voor die allen en die alleen'. Met dit laatste sprak hij slechts duidelijk DL 2, 8 na. Het gaat me nu niet zo zeer over de inhoud van deze polemiek, maar over een van zijn tegenstanders, de christelijke gereformeerde prof. J. J. van de Schuit. De manier waarop deze onder het kopje 'Heengegaan' in De Wekker van 1948 respectvol schreef na het overlijden van ds. Kersten nemen we hieronder over.

Ds. Kersten, de leider der Gereformeerde Gemeenten, is heengegaan. Het is hier de plaats niet om in den breede bij zijn betekenis stil te staan. Dat zal ongetwijfeld geschieden in bladen waaraan hij zo nauw verbonden is geweest. Al hebben we altijd onze positie gekozen tegenover zijn dogmatisch en politiek denken, toch is hij voor het kerkelijk en politiek leven in ons vaderland een figuur geweest, die genoemd dient te worden. Hij heeft eenheid gebracht in een groote verdeeldheid van de zogenaamde vrije gemeenten en heeft haar al meer trachten bij te brengen het nut van studie en wetenschap en gereformeerd kerkecht. Zie, dit acht ik voor de toekomst van niet geringe betekenis. Wij herinneren ons een vergadering van Deputaten van zowel van de Gereformeerde Gemeenten, als die der Christelijke Gereformeerde Kerk, die wij als voorzitter mochten leiden, waar de vraag van mogelijke samenwerking en nauwer contact met elkander onder oog werd gezien. Het was toen ds. Kersten, die zeer ernstig deze mogelijkheid met ons heeft besproken, en al konden er toen geen verdere stappen gedaan worden, vanaf dat oogenblik heeft steeds de hoop bij ons geleefd, dat wij nog eens met de broeders der Gereformeerde Gemeenten zouden kunnen spreken. Of wij thans verder of wat dichter bij het begeerde doel zijn gekomen, waag ik niet te beslissen. Maar dit heengaan van ds. Kersten herinnerde mij aan die ure. Al zien wij geenszins voorbij dat de dogmatische scholing der Gereformeerde Gemeenten enigszins anders is opgebouwd dan bij ons, toch zijn er voldoende symptomen in den boezem der Gereformeerde Gemeenten, die niet alle hoop op zulk een samenkomen ons ontnemen. In hoeverre het heengaan van ds. Kersten van invloed op den gang dezer dingen kan zijn, ligt niet in onze handen. Dit is echter wel zeker, dat Deputaten onzer Kerken elk oogenblik gereed zijn om met de broeders der Gereformeerde Gemeenten nauwer contact te zoeken. De opdracht onzer Generale Synode slaat geen kerkverband over, dat zegt naar Schrift en Gereformeerde Confessie te willen leven.

De inhoud laten we verder natuurlijk voor de schrijver, maar toch willen we het u niet onthouden. Om na 67 jaar over na te denken!

v. A.

Vrienden van Samuel Rutherford [5]

David Dickson: 'Uw kind is alleen maar in een ander perk geplant'

Samuel Rutherford wist wat het was om een kind te verliezen. Hij verloor zelfs twee kinderen aan de onverbiddelijke dood. Hij klaagde toen wel zeer, maar berustte ook: 'Ik had maar twee kinderen en beiden zijn gestorven, sinds ik hier (in Anwoth) kwam. De goede Landman mag Zijn rozen plukken en Zijn leliën vergaderen in het midden van de zomer en ook in het begin des jaars.'

J. van 't Hul,
Lieren

Zijn goede vriend David Dickson verloor ook enkele kinderen, die al op jonge leeftijd stierven. Rutherford kende dat kruis, wist hoe zwaar dat lijden was. In 1640 stierf er een zoon van Dickson. Kennelijk had hij goede hoop voor de jongen en hij schreef de treurende vader toen: 'Uw Heere mag Zijn rozen plukken en Zijn appels schudden op welke tijd van het jaar Hij dat wil. Niet elke landman kan gaan oogsten als hij dat wil, zoals de Heere het kan. De Heere heeft u geleerd Zijn oppermacht die Hij

Samuel
Rutherford

over u uitoeft en die versierd is met genade, te erkennen en te aanbidden. Uw kind is alleen maar in een ander perk in de tuin geplant, hogerop, dichterbij de zon, waar hij beter zal groeien dan hier in deze afgelegen, woeste grond. U moet maar bedenken dat uw Heere hem niet één uur langer wilde missen en aangezien de datum dat u hem mocht lenen, verstreken was (dat kunt u in de leenbrief lezen), moet u Hem Zijn eigendom laten terugnemen, zoals dat hoort'.

De koopmanszoon David Dickson werd geboren in 1583 (anderen noemen 1585) en was daarmee zeventien (of vijftien) jaar ouder dan Rutherford. Hij werd in 1618 predikant van de parochiekerk in de havenstad Irvine (Ayrshire). Daar stond hij bekend om zijn begaafdheid, zowel in het verkondigen van Gods Woord, als in de omgang met zoekende zielen. Velen in geestelijke nood kwamen uit de wijde omtrek naar zijn pastorie om steun en raad.

In een bewaard gebleven levensschets over Dickson staat: 'Ik heb enkele preken van mr. Dickson te Irvine uit zijn mond vernomen. Zij zijn vol degelijke en wezenlijke zaken, erg geestelijk en in ongedwongen stijl, niet platvloers, maar buitengewoon sterk, duidelijk en doeltreffend. Het is enigszins verwant aan mr. Rutherfords stijl in zijn bewonderenswaardige "Letters".

Van Dickson zijn onder meer bewaard gebleven commentaren op Paulus' brief aan de Hebreeënen, het Evangelie naar Matthéüs (wat door Jacobus Koelman in het Nederlands werd vertaald) en een verklaring van de Psalmen. In 1648 verscheen zijn boek "Therapeutic Sacra or Cases of Conscience Resolved", waarin hij zijn jarenlange ervaring van geestelijke zielszorg had vastgelegd. Dit boek wordt wel als zijn belangrijkste geschrift beschouwd.

Dickson was aanvankelijk professor in de wijsbegeerte aan de Universiteit van Glasgow, later was hij professor in de Godgeleerdheid aan de universiteit te Edinburgh.

Tijdens zijn gevangenschap in Aberdeen schreef Rutherford vier brieven naar de pastorie in Irvine. Soms klaagt hij dan over heimwee en weemoed, of over donkerheid in zijn ziel, maar vaker geeft hij hoog op van de liefde van Christus, die hij in ruime mate smaken mag: 'Mijn leven is meest van tijd veel vreugde, en zulke vreugde door Zijn vertroosting, dat ik gevreesd heb mijzelf te beschamen, want ik kan nauwelijks dragen wat ik ontvang. Had ik geweten wat Christus voor mij bewaarde, ik zou nooit zo bezwijkend van hart zijn geweest. (...) Soms, terwijl ik Christus in mijn armen heb, val ik met de zoetheit van Zijn aanwezigheid in slaap, en in mijn slaap ontglipte Hij mij stillekens uit mijn armen, en als ik ontwaak, zo mis ik Hem'.

In de brief aan Dickson, bij het sterven van diens zoon, schrijft Rutherford nog: 'Allerliefste broeder, gaat voort, en bezwijkt niet; er is al iets van u in de hemel, behalve het vlees van uw verhoogde Zaligmaker; en gij gaat daar vast ook naar toe. De draad van de tijd is weer een paar centimeter korter geworden. Het is met een eed verzegeld en bevestigd dat u, ondanks alle verdrukkingen, moet groeien en weer opstaan en leven en triomferen en heersen en meer dan overwinnaar zijn'.

Op zijn sterfbed zei Dickson tegen een van de andere vrienden: 'Ik heb al mijn goede en slechte daden op één hoop voor God neergegoid, en heb me begeven tot Jezus Christus en in Hem heb ik volle en zoete vrede'.

Vlak voor zijn heengaan riep hij zijn gezin bij elkaar, richtte tot ieder van hen een persoonlijk woord, en sprak tot slot: 'De genade van den Heere Jezus Christus, en de liefde van God, en de gemeenschap des Heiligen Geestes, zij met u allen Amen'. Toen werd hij verzameld tot zijn volken.

(slot)

Psalm 90 vanuit de toren [1]

L. Vogelaar,
Scherpenzeel

Praag, april 1990. We staan bij een hoop gestold kaarsvet op het Wenceslasplein. Hier en daar flakkert een vlammetje: nog dagelijks herdenken mensen hier de slachtoffers die omkwamen tijdens de val van het communistische regime, nog geen vier maanden geleden. Eindelijk kwam er een eind aan de jarenlange onderdrukking

Oost-Berlijn, ook in april 1990. Wat is het stil op straat! Tenminste, als er geen stinkend Trabantje voorbijkomt. Zo kort na de omwenteling spreken de mensen nog altijd gedempt, gewend als ze eraan zijn dat overal spionnen en verraders loeren. Het gevoel van vrijheid is nog nieuw en broos. Eind 1989 was ongedacht in het ene na het andere Oost-Europese land het communistische bewind ten val gekomen. De Berlijnse muur was geen onneembare barrière meer; het IJzeren Gordijn scheurde. De grenzen gingen open. Het is alweer ruim 25 jaar geleden. Tientallen jaren waren de christenen in Oost-Europese landen vervolgd en hadden christenen uit West-Europa hen geholpen door Bijbels en andere hulpgoederen te smokkelen. Dat moet niet in het vergeetboek raken. Het blijft indrukwekkend om te horen en te lezen over de moeilijke omstandigheden waarin de christenen voortdurend leefden, over de drijfveren van de Bijbelsmokkelaars en de grote spanning tijdens hun tochten. In Oost-Europa kwam een ongedachte omwenteling. Het aantal landen waar christenen worden vervolgd, is echter niet kleiner geworden. De jaarlijkse Ranglijst Christenvervolgung van Open Doors laat zien hoe moeilijk christenen het in grote delen van de wereld hebben.

Vraag naar Bijbels

Ook in onze gemeenten kreeg de benarde situatie van christenen in communistische landen veel aandacht. In 1923 verscheen een bericht in De Saambinder over 'de nood en ellende in Rusland, onder het helsch bewind der Bolsjewisten'. Ds. W. den Hengst deelde mee 5 miljoen Duitse Mark overgemaakt te hebben naar 'het Comité tot geestelijke verzorging der Geref. Gemeenten in Sowjet-Rusland'. Dat lijkt overigens meer dan het was: door de enorme inflatie was de Mark weinig meer waard. Niet voor niets werd er ook geld ingezameld 'voor den nood in Duitschland'.

'Ik vernam dat er in Rusland nimmer zo veel vraag is geweest naar Bijbels als heden', schreef ds. J. van den Berg in 1949 in de artikelenreeks waarmee hij de liefde voor de zending probeerde aan te wakken. Ondertussen hadden de christenen in Oost-Europa het bang. 'De deportaties in Hongarije en Tsjecho-Slowakije voorspellen ons dat indien Nederland bezet gebied van Rusland zou worden, allen die de godsdienst voorstaan als staatsvijanden zullen worden behandeld', zei ds. Chr. van Dam toen hij in 1951 een vergadering van de classis Dordrecht opende.

Hulp aan Hongarije

Voor de oorlog had ds. J.D. Barth in vijftien artikelen in De Saambinder aandacht besteed aan de geschiedenis van de Hongaarse kerk. Dit land kwam in het brandpunt van de belangstelling te staan toen de bevolking in 1956 in verzet kwam tegen het communistische regime. Anderhalve week later sloegen Russische troepen de opstand neer. Th. de Waal schreef in jeugdblad Daniël over 'het monsterachtige bloedbad dat in Boedapest door de Sowjet is aangericht, en waarover in heel de vrije wereld – ook in ons land – vol afschuw is gesproken en geschreven'.

Toen de Synodale Commissie voor Bijzondere Noden daarna hoorde over de armoede die onder geloofsgenoten in Hongarije was ontstaan, vroeg ze de gemeenten hiervoor te collecteren. Er kwam binnen enkele maanden bijna 60.000 gulden binnen, waarvan ruim 1400 gulden uit de Noord-Amerikaanse gemeenten. Aanvankelijk wist de commissie niet hoe ze dit geld op de goede bestemming kon krijgen. 'Eind 1958 werd op het onverwachtst en op wonderlijke wijze een weg geopend', meldden de deputaten aan de Generale Synode. 'Een commissie in Amsterdam, die al jaren pakketten gedragen kleding naar Hongarije zendt, mensen die ons zeer nabij staan wat hun godsdienstige opvattingen betreft, kwam in moeilijkheden te verkeren met geldmiddelen om de verzendkosten

der pakketten te betalen. Het was voor deze mensen een zaak des gebeds geworden of de Heere uitkomst wilde geven'. De synodale commissie besloot financiële steun te bieden. Naast gedragen kleding werden ook lakens, dekens en Bijbels verzonden. 'Voor ons is het niet te geloven welk een weelde zo'n deken en laken betekent voor hen die, om der wille van het geloof niet kunnende buigen voor het communistische monster, uitgestoten zijn of worden van enige maatschappelijke welvaart. Zelfs medicijnen worden verzonden, die daar nauwelijks verkrijgbaar zijn of niet te betalen zijn vanwege de kommervolle omstandigheden'.

Commissie in Nunspeet

In het voorjaar van 1959 werd in de Gereformeerde Gemeente van Nunspeet een commissie gevormd, die twaalf jaar lang zorgdroeg voor het inzamelen en verzenden van hulpgoederen. De vrouwenverenigingen vervaardigden artikelen voor deze actie, 'Hulp voor Hongarije'. In De Saambinder werden bedankbrieven geciteerd die uit dat land waren ontvangen: 'Ik dank u met tranen in de ogen en een gebed in het hart dat de Heere Zijn genade en zegen op uw leven mag geven'. Tijdens de Generale Synode in 1962 rapporteerde ds. K. de Gier dat de hulpverlening was beëindigd omdat de financiële middelen waren uitgeput. 'De laatste tweeduizend gulden zijn geschonken aan een Gereformeerde Gemeente te Boedapest als aanvulling voor de aankoop van een luidklok, daar er van de overheid geen kerk gebouwd mag worden zonder luidklok'.

Vluchtelingen

Inmiddels was het werk echter weer opgeleefd. Vanaf 1961 hielp de Nunspeetse commissie kampen waar vluchtelingen, vooral uit Hongarije en Joegoslavië, werden opgevangen. 'Na onderzoek is gebleken, dat er in de vluchtelingenkampen in West-Duitsland een schreeuwend gebrek is aan vooral kinderkleding'.

De commissie wilde in 1962 naast de Nunspeetse kerk een gebouwtje voor dit werk neerzetten, maar het gemeentebestuur verstrekke geen vergunning. Nunspeeter N. van Vliet deed in De Saambinder verslag van een transport naar Duitsland en H. Hoogendoorn uit Gouda beschreef in Daniël zijn bezoek aan kampen in Oostenrijk. (wordt vervolgd)

Smijtegelt, zijn sporen in Middelburg [2]

Is het verhaal van de engelenwacht van Smijtegelt waar gebeurd? God is machtig, 'Hij zal zijn engelen gebiën, dat z' u op weg bevrijden'. Toch zei de Middelburgse ds. W. de Wit in 1949: 'Laat u nooit wijsmaken dat de een of de ander een engel heeft gezien'. Hoe moeten we daarover denken?

P.C. Beeke,
Middelburg

Misschien paste de Penninghoeksingel beter bij de vrijgezelle dominee dan de statige pastorie aan de Herengracht. Maar de Middelburgers zorgden goed voor hun dominee. Aan deze Singel zou de pastorie nog steeds moeten staan, ergens schuin tegenover de (verdwenen) Sint-Jorisbrug. Hier zeiden vrienden: 'Die man kan hier niet vandaan', maar vijanden schoven briefjes onder de deur met de tekst: 'Was die oude van de Singel maar weg'. Een zwaar gelovige maar zeer populaire predikant die optrad als boeteprediker, vermeldt de stadswandeling.

In de pastorie zou ingebroken zijn. 'Bij nacht waren schelmen over zijn dak geklommen, hadden pannen uitgenomen en glazen gebroken om in huis te komen'. Buurman Ab Lieveense geloofde vast dat ze de dominee wilden vermoorden, 'want geld of huissieraad was daar niet, en om papieren of boeken te stelen zullen geen dieven zoveel geweld doen als daar is gepleegd'.

Eens zou 's nachts Smijtegelt geroepen zijn bij een doodzieke, het was echter een list om de dominee te verdrinken. Het plan mislukte door een zichtbare engelenwacht. Dat kwam pas na twee jaar uit toen hij opnieuw bij een sterfbed geroepen werd, nu 'echt'. De gekwelde stervende zou toen zijn moordplan hebben opgebiecht. De meningen over het voorval zijn verdeeld. Bewijsstukken ontbreken, Smijtegelt zelf en zijn levensbeschrijvers zwijgen erover. Waarom kwam het verhaal pas veel later in omloop en ook nog in verschillende varianten? En, hebben we ook niet geleerd om 'bijzonder voorzichtig te zijn met bijzondere verhalen' van geestdrijvers? Hoe dan ook, God zorgt voor Zijn getrouwe knechten, ook als ze gehaat worden. Laten we het daar maar op houden, dan varen we veilig.

We volgen de voetsporen van de dominee over het houten Smijtegelt-bruggetje naar zijn kerk. Na de ingebruikneming van de stenen Seisbrug in 1959 werd het afgebroken. Het kerkenpad voert langs een dromerig hofje, toen bewoond door armlastigen op kosten van de diaconie. De straatnaam Sint-Antheunis herinnert aan de beschermheilige van degenen 'die iets kwijt zijn'. Was zielenherder Smijtegelt ook niet op zoek naar de verloren schapen van de kudde? Een zoeker van de zoekers, zouden we nu zeggen. Het Hofplein was in de 18e eeuw groter dan tegenwoordig. Waar hoge woningen en de Hofpleinkerk staan, stond toen de Sint-Pieter- of Noodmonsterkerk. Bernardus was er, samen met zijn collega Van Strijen, in 1695 bevestigd door zijn oom Petrus Smijtegelt. Hij sprak er 'Een woord op zijn tijd', hield kapittelpreken, hij mediteerde over 'Het gekrookte riet' en andere 'Keurstoffen'. Uit deze bodem zal op de jongste dag het stof van Smijtegelt herrijzen, dat in 1739 begraven werd. Nadat het gebouw in de Franse tijd nog diende als kazerne, verviel het snel en werd uiteindelijk in 1834 gesloopt. Het fraaie praalgraf van de Evertsens (Zeeuwse zeehelden) was verplaatst naar de Wandelkerk. Dominee

Smijtegelt gebruikte soms streekvoorbeelden in zijn preek. Aan het Molenwater ziet men bovenin het huis De Globe een kind dat een wereldbol draagt. De dominee legt uit: 'De heidenen spreken van Atlas, een sterk man, die de wereld op zijn rug had. Gij ziet het dikwijls uitgeschilderd of uitgehouwen. Het is in waarheid onze Heere, wat heeft Hij wonderlijke dingen gedaan'. Pal ernaast stond het Observatorium, wij zouden zeggen de sterrenwacht. De les voor de hoorders: 'Bekijk dikwijls de onderste zoldering van die ruime zaal (de hemel) aan gene zijde van het (Molen-) water'. In De Gouden Druyftack op de Dam bij de haven woonde Pieter Morilyon, een gezien gemeentelid en vriend van Smijtegelt. Deze moest referenties inwinnen over de beoogde opvolger voor de aanstaande emeritus. Het werd ds. A.W. de Beveren, predikant in Naarden. In de Nieuwe Kerk stond ooit de 'preekstoel van Smijtegelt', die op 1e Pinksteren 1727 in gebruik werd genomen met een boetepreek over Ezechiël 11:19. 'Ik zal u overgeven in de hand der vreemden'. De statige kansel van toen is vervangen door een moderne lezeaar. Hier werden regenten aangesproken en slordige kerkgangers vermaand. Hij weigerde eens de zegen op het volk te leggen. Het is goed gekomen, 'voor de berouwhebbenden die van hun wederspanningheid tot onderwerping en gehoorzaamheid wederkeren'. In gedachten ziet men in haar vaste hoekje een vrouw zitten om Smijtegelts preken uit te schrijven, voor thuislezende liefhebbers. In vacante gemeenten, ook buiten Zeeland, wordt nog weleens een 'Smijtegelt' gepakt. Met dank aan Maria Boter. Zijn laatste preek sprak Smijtegelt uit in de Koorkerk, over Hooglied 1:4. 'Trek mij, wij zullen U nalopen'. De tegenwoordige kansel, afkomstig van elders, wordt beklommen door voorgangers van de Remonstrantse Gemeente. Het predikantenbord vermeldt naast Petrus en Bernardus Smijtegelt, Jacobus Fruytier en Petrus Immens, ondertussen ook de namen van Klaas Hendrikse en andere mannen (en vrouwen) van onze eeuw. Uit Smijtegelts catechismusprek over 'de heilige, algemene christelijke kerk' noteerde Maria Boter: 'Het schijnt dat het met deze stad naar het laatste gaat, dat de waarheid zuiver en zonder dwalingen zou gepredikt worden. Denk daaraan als mijn mond door de dood gesloten is'. Woorden van 'vader Smijtegelt', om in stilte te overdenken.

Deel 3 volgt:
Smijtegelt, vader van... wie?

De taal der bevinding ^[11]

Adam niet geleerd, is Christus niet begeerd

Wat een vernietigende slag moet David incasseren na de zonde ten aanzien van Bathséba en Uria. Nathan, de profeet des Heeren, komt tot hem. Hij spreekt de gelijkenis van het oilam van de arme man, gestolen door de rijke man. David is woedend. Hij roept om wraak. En dan klinkt het uit de mond van de profeet: 'Gij zijt die man'. Die woorden snijden David door de ziel. Dan komt hij op de knieën terecht. Het doet hem in schuldbesef en diepe ellende uitroepen: 'Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan wat kwaad is in Uw ogen' (Psalm 51:6a). Helwaardig voor God. Schreeuwend om vergeving en verzoening.

ds. J. Schipper,
Leerdam

Begeerte van David

Als een grote dwaas zit David op de aarde neer. Hij mist de ontzondiging en de reiniging met hysop. Hij zit in zijn walgelijkheid voor God en hij ziet zijn zonden steeds voor ogen zweven. Bij vernieuwing in zijn leven moet hij inleven Adam te zijn: alles verzondigd en verbeurd! Maar wat wordt nu wederom de begeerte van David? Luister: 'Verberg Uw aangezicht van mijn zonden, en delg uit al mijn ongerechtigheden. Schep mij een rein hart, o God, en vernieuw in het binnenste van mij een vasten geest' (Psalm 51:11-12). Een schreeuw om rechtvaardiging en heiliging! Hoe zal dat kunnen? Alleen in en door Hem Die voor doemschuldigen Zijn bloed gestort heeft ter reiniging van al die zonden. *Adam niet geleerd, is Christus niet begeerd!*

Zondag 5

Wat is het noodzakelijk, steeds weer, dat de ogen geopend worden voor ons Adams-

bestaan. Als dat bestaan niet gezien en ingeleefd wordt, zal de ware begeerte tot Christus achterblijven. De Zaligmaker krijgt waarde voor een arme, uitgewerkte, nietswaardige zondaar. Voor het eerst, maar ook bij vernieuwing! De door Gods Geest overtuigde zondaar gaat inleven dat hij niet alleen zonde doet, maar door en door door-drenkt is van de zonde. Onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. O, dan heeft Adam het niet meer gedaan, maar dan is hijzelf de boosdoener. Dan wordt hij Adam voor God! Dan wordt zalig worden onmogelijk. En toch ligt er een betrekking in het hart. Door de liefde die de Heere bij aanvang in het hart heeft uitgestort. Dan blijft over de bede: 'Is er enig middel, waardoor wij deze straf zouden kunnen ontgaan en wederom tot genade komen?' Dan worden er uitgangen in het hart geboren tot 'Zulk een, Die een waarachtig en rechtvaardig mens is, en nochtans ook sterker dan alle schepselen, dat is, Die ook tegelijk

waarachtig God is! *Adam niet geleerd, is Christus niet begeerd!*

Pieneman

Als ds. C. Pieneman (1863-1912) overtuigd wordt door de Geest van zonde en verdorvenheid en hij zijn rampzalige staat voor ogen krijgt, gevoelt hij twee dagen en drie nachten achtereenvolgende banden waarin hij verkeert. Maar op de derde avond mag hij zijn schuld hartelijk belijden en instemmen met David:

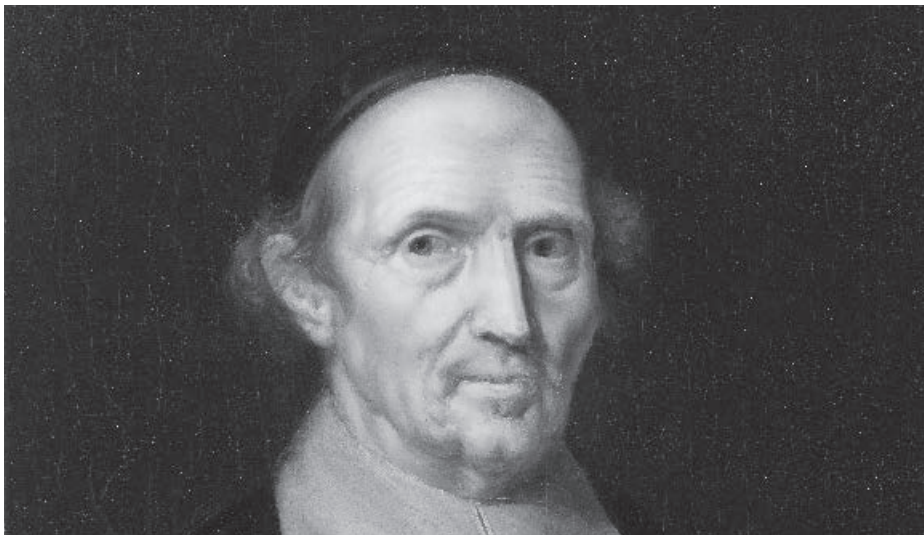
'k Bekend', o HEER' aan U
oprecht mijn zonden;
'k Verborg geen kwaad,
dat in mij werd gevonden;
Maar ik beleed, na ernstig overleg,
Mijn boze daân.

We lezen in zijn levensbeschrijving: 'Gaandeweg werd de behoefte sterker, om in die gezalfde Koning aanschouwd te worden; en het behaagde de Heere Zich nader aan mij te openbaren. 't Was op een morgen, dat de Heere mij inleidde in deze waarheid (Joh. 3:16): *Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.* Daaruit werd mij nu duidelijk getoond, hoe ik nu reeds zeven jaren bezig was geweest, door mijn gebed, mijn tranen, mijn smekingen, mijn kerkgaan en alles wat er mede in verband staat, de Heere te bewegen en hoe de Heere reeds in de stilte der eeuwigheid in Zichzelf bewogen was, toen de Heere – menselijkerwijze gesproken – in heilige verlegenheid vroegde: *Hoe zal ik u onder de kinderen zetten en u geven het gewenste land, de heerlijke erfenis der heirscharen?*'

Dirksland

De laatste gemeente van Pieneman was Dirksland. Hij stond er slechts zestien maanden. Toen heeft het de Heere behaagd hem van zijn aardse post af te lossen. Hij was nog maar 49 jaar. Vanuit de Voorstraat werd de baar met het stoffelijk overschot door zijn catechisanten naar de groeve gedragen. Dirksland was er getuige van dat een koningskind werd uitgedragen. Zijn graf is te vinden op de oude begraafplaats aan de Kapoenstraat. Pieneman heeft door genade Adam geleerd. Hij heeft Christus begeerd. En hij heeft zijn wens verkregen.

Gisbertus
Voetius

Sabbatsrust op zondag [11]

We hebben gezien dat het heiligen van de rustdag bestaat uit een 'wel doen' en uit een 'niet doen'. Het 'niet doen', namelijk het nalaten van 'gewone arbeid', is geen doel op zichzelf. Nee, het is gericht op het mogelijk maken van het 'dienen van de Heere', met lichaam en ziel. "Geen rust, maar een heilige rust wordt geboden" (Brakel, *Redelijke Godsdienst* II-III, p. 114). Ds. G.H. Kersten: "Dát is sabbat vieren: door het geloof in gemeenschap met Christus in God rusten". En daarvoor is nodig dat we ons afkeren van onze dagelijkse bezigheden.

kand. W.A. Zondag,
Nunspeet

In deze aflevering vraag ik aandacht voor een praktische benadering van de zondagsheiliging door Cornelis Pouderoyen. Deze predikant, afkomstig uit het Brabantse vestingstadje Heusden, was in zijn jonge jaren catechisant bij de bekende Gisbertus Voetius die daar predikant was (in de periode 1617-1634). Later ging hij Theologie in Utrecht studeren en kreeg zo opnieuw les van Voetius. Het onderwijs dat Pouderoyen van Voetius kreeg, is bewaard gebleven door middel van aantekeningen die de jonge Pouderoyen maakte. In 1654 publiceerde hij deze aantekeningen in het boekje 'Catechisatie. Dat is Een grondige ende eenvoudige Onderwijsinghe over de Leere des Christelicken Catechismi: Bestaende in Vragen en Antwoorden'. Het boekje beslaat maar liefst 1238 pagina's en heeft een praktische inslag door de 'vraag en antwoord-methode'. Het heeft zijn sporen nagelaten in menige preek

over de Heidelberger Catechismus. Zo put ook ds. G.H. Kersten in de preek over Zondag 38, die over de zondagsheiliging gaat, rijkelijk uit de aantekeningen van Pouderoyen (G.H. Kersten, *De Heidelbergse Catechismus*, HC 38).

Als het gaat om de zondagsheiliging geeft het boekje van Pouderoyen veel praktische voorbeelden van wat wel en niet geoorloofd is te doen op de rustdag. (Ik gebruik nu de versie die is gepubliceerd in W. Verboom, Groen 2013, p. 670-683). Voor de catechisanten van die tijd was een deel van die vragen niet al te moeilijk. Maar liefst 51 keer wordt op een gestelde vraag buitengewoon kort "nee" of "geenszins" en 11 keer met alleen "ja" geantwoord. Ik geef een voorbeeld: "mag men op zondag reizen?". Antwoord: "nee". "Vraag: Zou men er op zondag wel op uit mogen trekken? Ant-

woord: nee..." Pas bij de derde vervolgvraag wordt het antwoord gemotiveerd. "Vraag: maar dat is toch geen werk? Antwoord: Het is ook werk, waar het hart van de mens mee bezig is, dikwijls nog meer dan met zijn dagelijkse en gewone beroep." Bij sommige antwoorden moet je spontaan glimlachen. Bijvoorbeeld bij de beantwoording van de vraag (of tegenwerping): "Maar de mensen (die zondags reizen, WZ) zeggen: ik dien echter wel mijn God". Het antwoord luidt dan: "Dat kan niet geloofd worden". (Het reizen ten behoeve van de dienst van de Heere wordt overigens door hem geoorloofd geacht. Zie hierover de volgende aflevering). In de vragenlijst komt ook voor de vraag of een student op zondag mag studeren. "Nee", zo luidt het antwoord, "omdat het zijn gewone beroep is en voor de uitoefening van de godsdienst niet minder, maar meer dan vele andere lichamelijke arbeid of bezigheid hinderlijk is en voor de godsdienst zeer nadelig is". Zo passeren heel wat werkzaamheden en beslommeringen de revue. Ik geef nog enkele andere uit de praktijk gegrepen voorbeelden. "Vraag: mag een dansmeester op die dag een dansschool houden? Antwoord: Nee. Vraag: mag hij dat op andere dagen wel doen? Nee. Zie het zevende gebod". Of de vraag of een winkelier op zondag iets mag overzetten vanuit het 'kladboek' in het 'netschrift'. "Antwoord: Nee..." Of de vraag of men zou mogen schoonmaken en andere kleine werkjes doen. Opnieuw luidt het antwoord kort en bondig: "nee". Dan een voor onze tijd ook zeer actuele vraag als het gaat over zondagsopenstelling. "Vraag: Zou men op zondag vismarkt, vleesmarkt en andere markten mogen houden? Antwoord: nee". Dan gaat de vraagsteller verder: "(maar) de vis zou bederven als die bleef staan tot maandag". Bij het antwoord kan ik een glimlach niet onderdrukken: "Dat maakt niet uit". Evenmin geoorloofd zijn het houden van maaltijden en bruiloften op zondag "omdat degenen die werken door koken en roken en die dat allemaal bestellen of bezorgen de sabbat niet kunnen onderhouden zoals het behoort".

De oudvader wijst - net als Smytegelt - op de noodzaak om uitgerust te zijn op de zondag. Op de vraag of het mogelijk is dat iemand de hele zaterdag of 'zondags voor de middag' werkt en tegelijk de rustdag "met behoorlijke ijver, fitheid en bekwaamheid" kan houden, volgt een eenduidig "nee". Want "zo kan men de sabbat niet naar behoren heiligen, het woord van God niet aandachtig horen en lezen".

(wordt vervolgd)

Boekennieuws

"Agenda voor de basisschool 2015-2016" (versie koninklijk huis of hulpverlening, resp. ISBN 9789076466330 en 9789076466330); uitg. De Ramshoorn, Goes, € 4,95. (bij afname van 10 ex. of meer € 3,45).

Agenda basisschool 2015-2016

Er zijn bij uitgeverij De Ramshoorn twee eenvoudige agenda's verschenen. Veel basisscholen geven deze agenda's ook aan de leerlingen van groep 7 en 8. Er zijn twee soorten: er is een agenda met foto's van vliegtuigen en een agenda over het koninklijk huis. Meestal kiezen de meisjes de agenda over het koninklijk huis en de jongens die met de vliegtuigen. De agenda's zijn op dezelfde wijze ingedeeld. Op de eerste twee bladzijden kunnen de persoonlijke gegevens en de gegevens van de school worden ingevuld.

Tevens staan de vakanties per regio genoteerd. Op de bladzijden daarna kan het lesrooster per dag worden ingevuld en de gegevens van vrienden en vriendinnen. Per dag is er ruimte om het huiswerk te noteren.

De week begint met de zondag en eindigt met zaterdag. Elke bladzijde beslaat een week. Bovenaan staat het weeknummer genoteerd. Op de laatste bladzijden staat een cijferlijst. De kinderen kunnen daar per vak hun cijfer invullen.

Zeker voor leerlingen van groep 7 en 8, eventueel ook groep 6, is een agenda aan te bevelen. De leerlingen leren gestructureerd hun huiswerk op te schrijven en houden overzicht van hun dag- en weektaken. Deze agenda is van harte aanbevolen.

D. van Wijngaarden, Veenendaal

Berichten

ZGG BENOEMT EVANGELIST VOOR ECUADOR

Zending Gereformeerde Gemeenten heeft de heer P.J. Fris (29) uit Benthuisen voor het zendingsveld in Ecuador benoemd. Het is de bedoeling dat de heer Fris zal gaan werken als evangelist.

Peter Fris heeft de opleiding Informatica gedaan en is momenteel werkzaam als mede-eigenaar bij een software en e-commerce bedrijf. Daarnaast volgt hij de CGO-hbo cursus. Zijn vrouw Marije heeft een opleiding tot verpleegkundige gevolgd en in een ziekenhuis gewerkt. Het echtpaar Fris-Perdijk heeft vier kinderen in de leeftijd van 0 tot 6 jaar. Ze zijn lid van de Gereformeerde Gemeente te Benthuisen.

Deputaten zijn er verblijd mee dat de vacature die na het komende vertrek van evangelist P.C. van Olst zal ontstaan, vervuld mag worden. We hopen dat de Heere Zijn zegen zal verbinden aan deze benoeming.

Deputaatschap Zending Gereformeerde Gemeenten
Ds. W. Harinck, secretaris

STUDEREN AAN DE HBO-OPLEIDING VAN DE CGO?

We hebben nog cursusplaatsen beschikbaar voor snelle beslissers. U kunt opgeleid worden voor leraar godsdienst of pastoraal werker. U kunt ook alleen de theologische vakken volgen, de zgn. Algemene variant. De colleges worden gegeven in Gouda op woensdagavond en enkele maandagavonden. U kunt zich ook nog laten inschrijven voor een cursus Hebreeuws en/of Grieks. Beide cursussen duren twee jaar en worden gegeven op woensdagavond in Gouda. Informatie over de cursussen Hebreeuws en Grieks kunt u krijgen bij mw. drs. C.J.J. Clements: cjcclements@cgo.nu, tel. 0182-531522. U kunt folders en een inschrijfformulier vinden op de website www.cgo.nu of aanvragen bij het secretariaat: secretariaathbo@cgo.nu, tel. 0344-785002.

DE VLUCHTHEUVEL BIEDT HULP

Al vele jaren biedt De Vluchtheuvel professionele en vertrouwde hulp binnen onze kerkelijke gemeenten. Vanuit een duidelijke christelijke identiteit kan iedereen een beroep doen op hulp bij huwelijks- of gezinspro-

blemen, opvoedingsvragen, gevolgen seksueel misbruik, seksverslaving, eenzaamheid, depressieve klachten, andere psychische problemen, rouwverwerking, identiteitsvragen, enzovoorts.

Zowel jongeren als volwassenen kunnen aan De Vluchtheuvel hulp vragen. Er zijn gesprekslocaties in Goes, Dordrecht, Woerden, Amersfoort, Neder-Betuwe, Lelystad en Zwolle. Uiteraard is de privacy volledig gewaarborgd.

Het aantal hulpvragen m.b.t. problemen in huwelijk en gezin stijgt nog steeds. Daarom investeert De Vluchtheuvel ook in preventie en biedt in samenwerking met de Cursus Godsdienstonderwijs (CGO) o.a. huwelijks-toerusting aan in kerkelijke gemeenten. De avonden staan onder eindverantwoordelijkheid van de kerkenraad. Goed om daar ook binnen uw gemeente aandacht aan te geven. In oktober 2015 start zowel in Dordrecht als Amersfoort een mannengroep die is bedoeld voor mannen die ervaren dat ze vastzitten in seksverslaving.

Voor meer informatie of aanmelding kunt u bellen naar: 0113-213098. Of meldt u aan via de website: www.stichtingdevluchtheuvel.nl. De Vluchtheuvel is er ook voor advies aan ambtsdragers. Maak daarvoor eenvoudig een belafsprak via de website.

UPDATE NOODHULP IRAK

Vlak voordat de vakantietijd in Nederland aanbrak, bracht een afvaardiging van het

deputaatschap Bijzondere Noden een bezoek aan Noord-Irak. Honderdduizenden vluchtelingen hebben daar een goed heenkomen gezocht vanuit de gebieden die door IS worden gecontroleerd. Zij zijn met al hun bezittingen op reis gegaan, zonder te weten of er ooit een mogelijkheid zou zijn om terug te keren.

Tijdens het bezoek zijn plaatsen bezocht waar de hulpgoederen zijn uitgedeeld die zijn ingezameld in veel van onze gemeenten. Hartverwarmend waren de reacties van families die hulpgoederen ontvingen. Dat er in Nederland aan hen gedacht werd en dat er in kerken voorbede werd gedaan, deed hen erg goed.

Waar het deputaatschap, in samenwerking met andere hulporganisaties, afgelopen

winter in dekens en warme kleding voorzag om de kou te kunnen weerstaan, hebben de vluchtelingen nu te kampen met de hitte. Met temperaturen boven de veertig graden en maar enkele uren per dag elektriciteit, is de hitte in de tenten bijna ondraaglijk. De hulp die aan vluchtelingen geboden wordt via de overheid, is zeer beperkt. Kerken ter plaatse nemen daarom een deel van de zorg voor deze ontheemden op zich. Naar aanleiding van het bezoek heeft Bijzondere Noden besloten om de kerk in Noord-Irak te ondersteunen en ook deze zomer hulp te bieden. We willen u hartelijk danken voor uw betrokkenheid bij vluchtelingen in Irak, zowel financieel, door uw voortdurende gebed, als in praktische hulp bij de hulptransporten. Graag willen we in de laatste weken van de

vakantietijd vragen om uw blijvende betrokkenheid bij deze vluchtelingen. Zie www.bijzonderenoden.nl voor een reisverslag. Uw bijdrage is nog steeds welkom op NL52INGB0000307447 o.v.v. Irak.

J.C. Drost, algemeen secretaris
Deputaatschap Bijzondere Noden

FIETSTOCHT BEEKBERGEN

Fietstocht op **zaterdag 22 augustus**. Start tussen 9.30 en 11.00 uur bij de kerk van de Geref. Gemeente te Beekbergen, Ruitersmolenvweg 29. Het inschrijfgeld bedraagt € 4,- p.p., € 15,- voor een gezin. De lengte van de route is 39 km. Eten en drinken zijn verkrijgbaar op de route. Meer info treft u op www.fietstochtbeekbergen.nl.

Kerkdiensten

ZONDAG 16 AUGUSTUS 2015

Aagtekerke 9.30 uur en 19.00 uur kand. W.A. Zondag en 14.30 uur ds. G. Pater; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam-Noord 10.00 en 16.30 uur stud. W. Mouw; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; Arnhem 18.00 uur ds. A.P. Baaijens; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J.W. Verweij; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 10.00 uur kand. H. van der Heiden en 19.00 uur ds. L. Terlouw; Bodegraven 19.00 uur ds. B. Labee; Boskoop 19.00 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 15.30 uur ds. A.T. Huijser; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 16.30 uur ds. J. Driessen; Deventer 17.00 uur ds. K. Boeder; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Dinteloord 10.00 uur ds. M. Golverdingen; Doetinchem 9.30 (H.D.) en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. J. Schipper; Ede 16.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Eindhoven 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 10.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Enter 9.30 en 18.30 uur ds. G.J. van Aalst; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Goudswaard 15.00 uur kand. H. Brons; 's-Gravenhage 10.00 uur ds. H. Paul en 16.30

uur ds. W. Harinck; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur stud. J.B. Huisman; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. J.S. van der Net; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. M. Joosse; Hilversum 10.00 en 17.00 uur ds. A. Vermeij; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Hoofddorp 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Hoogeveen 9.30 en 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; Hoogvliet 10.00 en 15.30 uur stud. M.H. Schot; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 15.00 uur ds. J.S. van der Net; Kapelle-Biezelinghe 10.00 en 16.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Katwijk aan Zee 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur kand. H. Brons; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 17.00 uur ds. C. Harinck; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruijningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Bredeweg; Leiderdorp 10.00 en 16.30 uur ds. G.J.N. Moens; Lelystad 19.00 uur ds. J. IJsselstein; Meliskerke 14.30 uur kand. W.A. Zondag; Melissant 10.00 en 18.00 uur stud. J. de Kok; Middelburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur ds. J.J. Tanis; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 9.30 uur ds. J. Driessen; Nieuw-Beijerland 18.00 uur stud. M.H. Schot; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. G. Hoogerland; Nisse 14.30 uur ds. S.W. Janse; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 14.30 uur ds. S. Maljaars; Oostburg 18.00 uur ds.

R.A.M. Visser; Oosterend 11.30 en 16.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 9.30 en 17.00 uur ds. C.J. Meeuse; Opheusden (in Gereformeerde Gemeente in Nederland) 12.00 en 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Opperdoes 10.00 en 16.00 uur stud. J. de Kok; Ouddorp 14.30 uur ds. J. van Belzen; Oudemirdum 9.30 en 19.00 uur ds. C.A. van Dieren; Poederloijen 14.30 uur ds. E. Bakker; Poortugaal 9.30 uur ds. C. Neele; Putterhoek 17.00 uur ds. M. Golverdingen; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 15.30 uur ds. P. Mulder; Rijssen-Noord 14.30 uur ds. A. Schreuder; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. A.J. Gunst en 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Rotterdam-Centrum 16.00 uur kand. H. van der Heiden; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 uur ds. J. Mijnders en 15.00 uur ds. W.J. Karels; Rotterdam-Zuidwijk 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Scherpenisse 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Scheveningen 18.30 uur stud. J.B. Huisman; Sint Annaland 9.30 uur ds. C. Harinck en 18.30 uur ds. A.J. Gunst; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 15.00 uur ds. P. Melis; Spijkenisse 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Sprang-Capelle 19.00 uur ds. L. Blok; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. A. Verschuure; Utrecht 10.00 en 16.00 uur ds. L.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Terlouw; Veen 9.30 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 19.00 uur ds. M. Joosse; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. B. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. G. Pater; Westzaan 19.00 uur stud. W. Mouw; Wierden 14.00 en 18.30 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Woerden 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 19.00 uur ds. W. Visscher; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. C. Sonneveld; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 16.30 uur ds. M.J. van Gelder; Zwolle 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 18 AUGUSTUS 2015

Borssele 19.30 uur ds. K. Boeder; Drachten 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Ede 19.30 uur ds. M. Mondria; Enter 19.30 uur ds. J. IJsselstein; Goudswaard 19.30 uur ds. J. van Belzen; Marknesse 19.30 uur ds. J. van Laar; Nieuw-Beijerland 19.30 uur ds. D. de Wit; Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Oudemirdum 19.30 uur ds. A. Verschuure; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. G. Beens; Scherpenisse 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Westkapelle 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw.

WOENSDAG 19 AUGUSTUS 2015

Aalst 19.30 uur ds. A. Verschuure; Barneveld-Centrum 19.30 uur (H.D.) ds. D. de Wit; Beekbergen 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Boskoop 19.30 uur stud. W. Mouw; Brakel 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Den Helder 19.30 uur ds. L. Blok; Dirksland 19.30 uur ds. K. Boeder; Herkingen 19.30 uur ds. R.A.M. Visser; Hilversum 19.45 uur ds. E. Bakker; Hoedekenskerke 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Hoogeveen 19.30 uur ds. J. Schipper; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. M. Mondria; Leiderdorp 19.30 uur ds. M. Joosse; Melissant 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Mijdrecht 19.30 uur ds. W.J. Karels; Oosterend 19.00 uur stud. E.J. Boudewijn; Oostvoorne 19.30 uur ds. W. Harinck; Opheusden (in Gereformeerde Gemeente in Nederland) 19.30 uur (voor de zending) ds. J.M.D. de Heer; Opperdoes 19.30 uur ds. C. Hogchem; Poederrijen 19.30 uur ds. J. van Belzen; Rhenen 19.30 uur ds. F. Mulder; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; Wageningen 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Zwolle 19.30 uur ds. G.J. van Aalst.

DONDERDAG 20 AUGUSTUS 2015

Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. L. Blok; Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Beekbergen 13.30 uur (huw.bev.) ds. K. Boeder; Bodegraven 19.30 uur ds. L. Terlouw; Gravenpolder 19.30 uur (GBS-dienst) ds. G. Bredeweg; Krabbendijke 14.45 uur (huw.bev.) ds. C. Sonneveld; Meeuwen 19.30 uur ds. A. Verschuure; Meliskerke 19.30 uur ds. G. Beens; Naaldwijk 19.45 uur ds. P. Melis; Ouddorp 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Rilland-Bath 19.30 uur ds. F. Mulder; Uddel 19.30 uur ds. A. Schot; Zwijndrecht 19.30 uur ds. M. Mondria.

VRIJDAG 21 AUGUSTUS 2015

Emmeloord 14.30 uur (huw.bev.) ds. P.G. Heijkamp; Lisse 13.15 uur (huw.bev.) ds. G.J.N. Moens; Rhenen 14.30 uur (huw.bev.) ds. F. Mulder; Rijsen-Zuid 13.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schreuder; Yerseke 14.00 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 16 AUGUSTUS 2015

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam

(Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 uur evang. H.J. van den Boogaart en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 uur evang. A. van Setten en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

Te huur in Veenendaal: een woning voor 1 pers. 06-25281730

Praktijk den Uijl

biedt hulp vanuit een Bijbelse visie aan kinderen, jongeren en volwassenen bij o.a.:

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverslaving
- Opvoedingsvragen en opvoedingsondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

Veelal worden de gesprekken (gedeeltelijk) vergoed vanuit de aanvullende verzekering. Informeer hiervoor bij uw zorgverzekeraar.

Praktijk den Uijl
psychosociale hulpverlening & contextuele therapie

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel
010 - 7 411 411
06 43 85 85 08
info@praktijkdenuijl.nl

Gesprekslocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke
www.praktijkdenuijl.nl

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

de
Laatste Eer.

Sprang-Capelle

Voor een stijl- en respectvolle begrafenis

Wij verzorgen Begrafenissen in de gehele regio en Het Land van Heusden en Altena

We zijn dag en nacht bereikbaar op: **0416 - 27 53 42**

Vrijblijvend kennismaken?
0416 - 27 97 96

www.laatste-eer.com

Tegels... als geen ander

Vloertegels en wandtegels
Meer dan duizend soorten
Vakkundig advies en gelegd
Vloerverwarming
Altijd scherpe prijzen

KROON
VLOEREN IN STEEN

Ook bij Kroon
TEGELOUTLET
veel keuze, vanaf
€ 3,95 / m²

Energieweg 8c, Meerkkerk | tel. 0183-354225 | www.kroonvloereninsteen.nl

AMBTSKLEDING...

Klamar's
FASHION

's-Gravenstraat 63
4431 AB 's-Gravenpolder
0113 - 31 63 64 | 06 14 53 15 28
info@klamarsfashion.nl
www.klamarsfashion.nl

ADVIES AAN HUIS MOGELIJK!

Te huur: nette, moderne 2-onder-1-kap woning nabij **BARNEVELD** Centr. €95,- p/md ex. gwe. Evt. bijbehorende bedrijfsruimte. T: 0620654201

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING G. WEGENAAR

Tel.: (0318) 526641
Bgg.: (06) 53638114
24 uur per dag bereikbaar

Buurtlaan West 26
3905 JR Veenendaal

Wij verzorgen uitsluitend begravenissen
www.wegenaar.nl

Te huur in Kootwijkerbroek een **vrijstaande woning**, nabij bushalte, met 3 slaapkamers voor max. 1 1/2 jaar.
Tel 0653405696

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner

- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@kliksafe.nl

*ook voor
akoestische
vraagstukken*

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Van Horssen bv

BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:

Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken
voor jong en oud, Voordeelboeken,
Tweedehands, CD's en bladmuziek.

Nazomer in Zeeland

6.pers.bung. Strand 800m. Veel privacy.
Prachtige fiets- en wandelomgeving!
Bel. 06 2250 1255

HELPT U MEE DE WAARHEID TERUG TE BRENGEN IN DUITSLAND?

Wij weten de weg om uw gaven daar
goed te besteden!

Zie onze website www.svvhed.org
voor informatie of bel 0345-58 08 10.
Voor giften NL35 ABNA 0548 9879 20.

De Verrassing
Bungalowpark

**Al 60 jaar
verrassend op Texel!**

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

Welkom
terug op
ons park!

BIJBEL MET UITLEG

Zojuist uit herdruk leverbaar alle uitvoeringen
van de Bijbel met uitleg.

Bestel via onze webwinkel
www.gebrkoster.nl of...

Stuur deze bon naar
Uitgeverij Gebr. Koster, Antwoordnummer 1052, 3770 VB Barneveld
Zend mij per omgaande:

In deze uitgave wordt de Bijbeltekst in de betrouwbare Statenvertaling op beknopte manier uitgelegd door middel van een inleiding en samenvatting per Bijbelboek.

Tal van foto's, illustraties, landkaartjes, en tijdschema's maken de uitleg nog duidelijker.

In de verschillende uitgaven zijn naast de Bijbel ook de berijming (1773) van de Psalmen en formulieren opgenomen. Deze Bijbel met uitleg is in diverse uitvoeringen, formaten en prijzen leverbaar.

Van harte welkom in onze zaak.

Uitgeverij Boekhandel

Gebr. Koster

Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
tel. 0342 - 41 69 86

Een winkel vol beleving!

.....	Formaat 140 x 198 mm harde band zwart	€39,95
.....	Formaat 140 x 198 mm harde band blauw	€39,95
.....	Formaat 140 x 198 mm flexibele band in cassette goudsneede zwart	€49,95
.....	Formaat 140 x 198 mm flexibele band in cassette goudsneede blauw	€49,95
.....	Formaat 140 x 198 mm flexibele band in cassette goudsneede bruin	€49,95
.....	Formaat 170 x 240 mm harde band zwart	€64,95
.....	Formaat 170 x 240 mm harde band blauw	€64,95
.....	Formaat 170 x 240 mm flexibele band in luxe doos, goudsneede zwart	€74,95
.....	Formaat 170 x 240 mm flexibele band in luxe doos, goudsneede blauw	€74,95
.....	Formaat 170 x 240 mm flexibele band in luxe doos, goudsneede bruin	€74,95
.....	Formaat 190 x 270 mm (grote editie) harde band zwart	€104,95

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

Introductie dagen

Studeer je, of ga je studeren? Kom dan langs op een van de introductiedagen!
Je kunt je aanmelden per e-mail.

EDE 28 AUGUSTUS

Middag: 14.00 uur, Verlengde Parkweg 49
Avond: 19.30 uur, Verlengde Parkweg 49
Lezing: Wandelen met God
Spreker: Ds. C. Hogchem
Ede@solidamentum.nl

GOUDA 26 AUGUSTUS

Middag: 13.45 uur, GGin Stationsplein Gouda
Avond: 19.20 uur, Huize Winterdijk
Lezing: Cogito Ergo Sum - De invloed van de Verlichting op ons leven
Spreker: Dhr. G. Slootweg
Gouda@solidamentum.nl

ZWOLLE 27 AUGUSTUS

Middag: 14.00 uur, Station Zwolle
Avond: 18.30 uur, Hasselterdijk 33
Lezing: Levende Hoop in het leven - Waar halen christenen en niet-christen hun hoop uit?
Spreker: Dhr. M. Blok
Zwolle@solidamentum.nl

Solidamentum
WWW.SOLIDAMENTUM.NL

Vakantie Oostenrijk:

Te huur: luxe Chalet en
Appartementen 2-9 pers.,
in omg. Saalbach-Hinterglemm
/ Zell am See.
Info: 0180-322181 / 06-51166845

HARKES Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

In de knop gebroken

Reformatorische vereniging voor ouders bij wie tijdens de
zwangerschap of kort na de geboorte kind(eren) zijn overleden

www.indeknopgebroken.nl

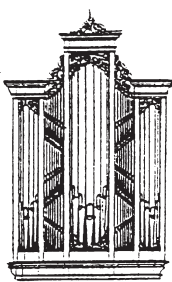
info@indeknopgebroken.nl • telefoon: 06 - 49 49 94 99

Voor Verantwoorde Boeken!

www.derooboeken.nl

078-6124081

*Orgelmakerij
Boogaard*

Gravenstraat 4
7461 TN RIJSEN
Telefoon 0548-521637
Telefax 0548-544904

Nieuwbouw-Restauratie-Stem- en onderhoudswerk.

VAN STAVEREN

Begravenisverzorging

Sumatrastraat 11 ~ 2405 EM Alphen aan den Rijn

Dag en nacht bereikbaar, in elke regio

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Psychologenpraktijk
Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

Hulpverlening aan kinderen, jongeren en volwassenen

Bij o.a.: ADHD • angst • burn-out •
depressie • faalangst • fobie •
gedragsproblemen • identiteitspro-
blemen • lichamelijke spannings-
klachten • negatief zelfbeeld •
onzekerheid • opvoedingsproble-
men • paniek • piekeren • PDD-
NOS • relatieproblemen • slaap-
problemen • somberheid • span-
ning • stress • syndroom van
Asperger.

Voor verdere informatie en aanmelding:

T **0180 - 42 69 55**

E info@psychbrouwer.nl

I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

Koeling in uw Kerk(gebouw)

Voor elk probleem? Bel AKTIE

Tel: 010-4517471

CO2 metingen

Advies en installatiebureau

Voor een vrijblijvende offerte
aktie@kliksafe.nl

D.V. zaterdag 22 aug. a.s:

jaarlijkse fietsdag Beekbergen

t.b.v. Simon de Looier. Start tussen
09.30 en 11.00 vanaf de Ger. Gem.
(Ruitersmolenweg). Informatie:
www.fietstochtbeekbergen.nl
of 055-5428117.

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteuren: ds. B. Labee, ds. C. Neele

Meditaties

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131,
2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam

tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk
donderdag vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,15 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.

De Saambinder-abonnementen te
Woerden.

Abonnementsprijzen
(bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 13,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aan-
sprakelijkheid betreffende de inhoud van
de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Spreken over Gods verkiezing bij het evangelisatiewerk?

Krijgen wij, als jongeren van de Gereformeerde Gemeenten, ander onderwijs over de uitverkiezing? In een gesprek met mensen die regelmatig op één van de evangelisatieposten onder de toespraken zitten, merkten we dat dit begrip onbekend was.

Misverstand

De boodschap van Gods Woord is niet afhankelijk van hoorders die uiterlijk wel of niet geboren en/of opgevoed zijn op het erf van het verbond. Onze jonge vragenstellers - en alle meelezers - mogen er dus vanuit gaan dat wezenlijk dezelfde boodschap van zonde en genade, Adam en Christus, verkiezing en verwerping wordt gebracht in onze gemeenten en posten. Diverse predikanten gaan trouwens voor op één van de posten. Tegelijk zal het duidelijk zijn dat er met veel eenvoudiger woorden in het evangelisatiewerk gesproken zal moeten worden. Heel veel voor ons vertrouwde en bekende begrippen zijn immers volledig nieuw? En deze luisteraars zullen zeker de woorden die te maken hebben met Gods verkiezing, niet als eerste onthouden...

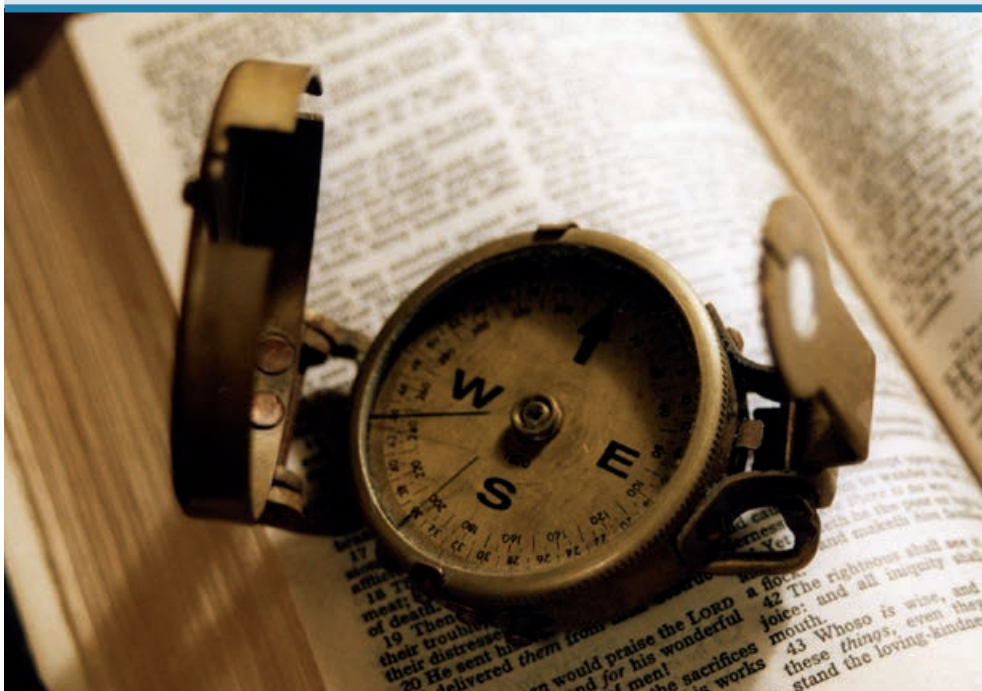
Paulus

Dat we onbevangen en eerlijk over de uitverkiezing moeten spreken, leert ons de Bijbel. Het meest bekend is in dit verband de 'preek' van de apostel Paulus die we lezen in Handelingen 13 (vers 16b-41). Paulus spreekt in de synagoge van Antiochië (in Pisidië). Heel opmerkelijk is het begin van die preek! We lezen: 'Gij Israëlitische mannen en gij die God vreest, hoort toe. De God van dit volk Israël heeft onze vaders uitverkoren, en het volk verhoogd, als zij vreemdelingen waren in het land van Egypte, en heeft hen met een hoge arm daaruit geleid (...). Maar Paulus, moet je nu beginnen met de verkiezing? Moet je daar niet mee eindigen, als het diepste geheim? Nee, in deze preek begint Pau-

lus ermee. Hij blijft er niet in steken. De kern van deze preek is de verkondiging van de Zaligmaker, Jezus Christus: 'Zo zij u dan bekend, mannen broeders, dat door Dezen u vergeving der zonden verkondigd wordt'.

Om 't eeuwig welbehagen

Opmerkelijk is dat deze preek, die eerst veel indruk lijkt te maken, scheiding maakt. We lezen van Joden die met grote afkeer wegllopen en tegenspreken en lasteren. Waarom gaan ze nu verloren? Paulus en Barnabas, geïnspireerd door Gods Geest spreken zo ernstig en eerlijk: 'Het was nodig dat eerst tot u het Woord Gods gesproken zou worden; doch nademaal gij hetzelve verstoot, en uzelfen des eeuwigens levens niet waardig oordeelt, zie, wij keren ons tot de heidenen'. Er zijn ook heidenen die zich verblijden en het Woord des Heeren prijzen. Waarom worden er nu mensen behouden? Om het eeuwig welbehagen! Om het eenzijdige van Gods wil en werk. Dat geeft juist zo'n ruimte. Lukas mag het zo neerschrijven: 'en er geloofden zovelen als er geordineerd (dat is: verkoren) waren tot het eeuwige leven'. Dit onderwijs moet gegeven worden tot aan de dag van de wederkomst.

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van 'De Saambinder' kun jij/kunt u mailen naar b.labee@kliksafe.nl of opsturen naar Kerkewijk 115a, 3904 JA VEENENDAAL. Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor al onze lezers, volgt publicatie in een nummer van 'De Saambinder'. Graag wel wat geduld.